

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา	2
1.3 ขอบเขตการศึกษา	2
1.4 โครงสร้างรายงาน	3
2. ผลการศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
3. วิธีการศึกษา	9
3.1 แนวคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์	9
3.2 วิธีการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือทางเศรษฐมิติ	12
3.3 การกำหนดตัวแปรในแบบจำลองและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	15
4. สถานการณ์การค้าข้าวของโลกและการส่งออกข้าวของไทย	
4.1 สถานการณ์การบริโภค การผลิต และการค้าข้าวของโลก	21
4.2 สถานการณ์การส่งออกข้าวของไทย	26
5. ผลการศึกษา	30
5.1 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศจีนสำหรับกรณีข้าวรวมทุกประเภท	30
5.2 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศอินโดนีเซียสำหรับกรณีข้าวรวมทุกประเภท	33
5.3 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศสหรัฐอเมริกาสำหรับกรณีข้าวรวมทุกประเภท	34
5.4 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศแอฟริกาใต้สำหรับกรณีข้าวรวมทุกประเภท	36
5.5 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศจีน	39
5.6 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศสหรัฐอเมริกา	41
5.7 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิส่งออกของประเทศไทยโดยประเทศแอฟริกาใต้	43

5.8 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของประเทศไทย โดยประเทศจีน	45
5.9 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของประเทศไทย โดยประเทศอินโดนีเซีย	47
5.10 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของประเทศไทย โดยประเทศสหรัฐอเมริกา	48
5.11 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหนึ่งส่งออกของประเทศไทย โดยประเทศแอฟริกาใต้	50
6. สรุปและข้อเสนอแนะ	53
6.1 สรุปผลการศึกษา	53
6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	58
6.3 ข้อจำกัดของการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อศึกษาต่อ	60
7. บรรณานุกรม	61
ภาคผนวก	
ก. บทความสำหรับการเผยแพร่เรื่อง “ประเทศไทยมีอำนาจเหนือตลาดในการส่งออกข้าวจริงหรือ”	65
ข. ตารางเปรียบเทียบวัตถุดิบประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้และกิจกรรมที่ดำเนินการมา และผลที่ได้รับตลอดโครงการ	78
ค. ข้อมูลที่ใช้ในการประมาณค่าเชิงเศรษฐมิติ	79
ง. ตารางสรุปผลการศึกษอำนาจเหนือตลาดในการส่งออกข้าวไทย	99
จ. ประวัตินักวิจัย	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 มูลค่าการนำเข้าข้าวจากประเทศไทยโดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญ	16
3.2 มูลค่าส่งออกข้าวของประเทศผู้ส่งออกข้าว 5 อันดับแรกของโลก	17
3.4 ส่วนแบ่งการตลาดของข้าวส่งออกในประเทศจีน อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา และแอฟริกาใต้	17
4.1 ความหมายและค่าสถิติของตัวแปรในแบบจำลอง	22
4.2 ปริมาณการบริโภคข้าวสารของโลกแยกรายประเทศ	23
4.3 พื้นที่เก็บเกี่ยวข้าวของโลกแยกรายประเทศ	24
4.4 ผลผลิตข้าวสารของโลกแยกรายประเทศ	26
4.5 ปริมาณนำเข้าข้าวสารของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญ	26
4.6 ราคาข้าวสารส่งออกชนิดต่างๆของประเทศผู้ส่งออกรายสำคัญของโลก	28
4.7 สัดส่วนปริมาณการส่งออกข้าวของไทยแยกตามชนิดข้าว	28
5.1 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกรวมทุกประเภทของไทยไปประเทศจีน	32
5.2 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกรวมทุกประเภทของไทยไปประเทศอินโดนีเซีย	34
5.3 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกรวมทุกประเภทของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา	36
5.4 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกรวมทุกประเภทของไทยไปประเทศแอฟริกาใต้	38
5.5 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิของไทยไปประเทศจีน	41
5.6 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา	42
5.7 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิของไทยไปประเทศแอฟริกาใต้	44
5.8 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของไทยไปประเทศจีน	46
5.9 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของไทยไปประเทศอินโดนีเซีย	48
5.10 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของไทยไปประเทศสหรัฐอเมริกา	49
5.11 ผลการประมาณค่าสมการอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหนึ่งส่งออกของไทยไปประเทศแอฟริกาใต้	51
6.1 สรุปผลการประมาณค่าอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวส่งออกรวมทุกชนิดของไทย	54
6.2 สรุปผลการประมาณค่าอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหอมมะลิส่งออกของไทย	55
6.3 สรุปผลการประมาณค่าอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวเหนียวส่งออกของไทย	56
6.4 สรุปผลการประมาณค่าอุปสงค์คงเหลือต่อข้าวหนึ่งส่งออกของไทย	57

สารบัญภาพ

รูปที่		หน้า
1.	ปริมาณการบริโภคข้าวสารของโลก	21
2.	ส่วนแบ่งตลาดการค้าข้าวของโลก	25
3.	ส่วนแบ่งมูลค่าการนำเข้าข้าวของประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญของโลก	25
4.	ผู้เกี่ยวข้องและกิจกรรมในห่วงโซ่อุปทานของข้าวสารส่งออกของไทย	27